

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Historiae Ecclesiasticae Pars ...

Historiae Ecclesiasticae Pars Tertia, Qva Continentvr Hermiae Sozomeni
Salaminij lib. 9. Euagrij Scholastici Epiphanensis lib. 6

Christopherson, John

[Köln], 1569

Quomodo Idolorum delubra euerterit, ac inde populorum animos magis ad
colendum Christum impulerit. Cap. IIII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-12718

SOZOMENI HISTOR.

eius & purus seruetur, quo nihil aliud in eo, quàm Dei cultus secundum ecclesiæ normam peragatur. Quòd si quispiam veterem ritum ibi renouare aggrediatur, vt episcopi ipsi indicarent, vti grauisimo eum coerceat supplicio. Præsides igitur ecclesiæ, & Christi sacerdotes his imperatoris literis de officio admoniti, mandata eius re ipsa conficiunt.

Quomodo Idolorum delubra euerterit, ac inde populorum animos magis ad colendum Christum impulerit. CAP. IIII.

Quoniam autem multi populi & vrbes in toto imperio adhuc inane illud in statuis colendis institutum reueriti veneratiq̃ue, fidem Christianam auersabantur, atque antiquitatis, consuetudinis patriæ, & veterum festorum magnam curam habebant, idcirco necesse imperatori videbatur, subditos suos ita instruere, vt deos, quos ante coluerant, cõtemnerent: idq̃; perfacile esse, si modò primum omnium eos ad delubra, & simulachra in eisdem locata aspernanda assuefaceret. Ei autem ista instituenti militum manu nõ erat opus: siquidẽ Christiani in palatio educati, cum literis imperatoris vrbes peragrantes, eius decreta perfecerunt. Nam populi, sibi, liberis, & vxoribus metuentes, ne quid incommodi, si resisterent, acciperent, se quietè gesserunt. Aeditui verò & sacerdotes populi subsidio nudati, monumenta, quæ in maximo precio habebant, & simulachra, quæ vocantur *ἰοπετῆ* id est, à Ioue delapsa, protulère: suaq̃ue sponte ex aditis, & occultis fanorum recessibus ea produxère: adeo vt ad ea loca, quæ inaccessa, & solis sacerdotibus nota erant, iam de reliquo omnibus pateret aditus. Rursus statuæ, quæ ex pretiosa materia constabant, resque aliæ, si modo aliquid in illis resideret, quod vsui esse possët, igni probatæ sunt, pecuniæq̃; inde cõfectæ in commune collatæ. Simulachra autem ex ære mirandum in modum fabricata vndiq̃; Constantinopolim ad eam ornandam cõportata, quæ adhuc etiam partim in plateis, partim in circo, partim in regia stant: ex quorum numero sunt
Pythiæ

Pythiæ Apollinis vatis simulachra, & ea, quæ musas Heliconiades representant, tripodes quoque qui in Delphis erant, & Pan ille multorum ore celebratus, quem Pausanias Lacedæmonius, & ciuitates Græciæ post bellum contra Mædos gestum dedicarunt. Quod ad delubra attinet, nonnulla eorum ianuis, alia tectis nudata, quædam, quæ fortè neglecta erant, sua sponte ruerūt, & solo æquata sunt. Per id temporis etiam fanum Aesculapij, quod Aegis (id est oppidum Silicię) & fanū Veneris, in Aphacis circa montem Libanum & Adonim fluuiū sitū, diruta & funditus delata. Erant ambo quidē fana illustrissima, & magna veneratione à veteribus dignata: quandoquidem Aegeatæ gloriabantur hominū corpora apud se, vi & potestate dæmonis noctu ibi apparentis, medicinamque illis facientis, morbis liberata esse. In Aphacis autem memorant ignē per quandam inuocationem certo die, tanquam stellam à summo vertice Libani percurrentem, in vicinum fluuium se immerfisse: quem ignē Vraniam (isto enim nomine nuncupabant Venerem) esse dixerūt. Quibus rebus ad hunc modū confectis, institutum, quod imperator moliebatur, processit ex sententia, Nam Gentiles, cum simulachra quæ ante & venerari & reuereri consueuerant, iā per contemptū hic illic proiecta, & stipula ac sordiū congerie farcita viderent, cœperunt veteres suos deos despiciatū ducere, & maiorum suorum errorem magnopere incusare. Quapropter alij, qui Christianos honoris causa sibi ab imperatore tributibeatos putabant, ritum imperatoris sibi necessariò sequendum existimarunt: alij, qui se in deliberando de religione Christiana attētius defixerant, vel signis vel somnijs, vel episcoporū aut monachorum cōgressū inducti, fidem Christianam recipere commodissimum sibi censuerunt. Ex quo quidem tempore populi ac ciuitates sua sponte à vetere suo instituto desciuere. Nam nauale vrbs Gazæ, quod Maiman appellant, quodque valde superstitioni deditum esse, & antè veteres ritus in dijs colendis cum primis admirari consueuerat, subito vniuersum ad religionē Christianā conuersum est. Cuius habitatores, quò eos pietatis causa remuneraretur, magno honore affecit, & locū illū, qui ciuitas non erat, ciuitatem effecit, & nomine filij

SOZOMENI HISTOR.

fili, qui summū inter filios honoris gradum obtinuit Constantiam nuncupavit, illamque dignitatem propter religionem ei tribuit. Simili etiam de causa Constantinam, urbē Phœnicia, imperatoris nomine appellatam cognovi. Sed singula literis persequi magni laboris esset. Nam alia vrbes quā plurimæ eodem tempore sua sponte ad religionem Christianam se transtulere, & suapte voluntate, absq; vlllo imperatoris mandato, fana, quæ erant apud se, & simulachra deturbauere, sacrasque extruxere ecclesias.

*Qua occasione Christi nomen, Constantino rerum
potiente, in orbem vniuersum propagatum sit.*

CAPVT V.

CV M verò ad hunc modum per vniuersum imperium Romanum se dilataret ecclesia, Christiana religio etiam ad ipsos Barbaros peruasit. Nam gentes circa Rhenum accolentes, fidei Christianæ se dederunt. Celta item & populi Gallia vltimi, qui proximè ad Oceanū habitant, Gotthi etiam, & gentes illis finitimæ, quæ antè ad ripas Istri habitauerant, iam pridem fide in Christum recepta, se ad cultum & humanitatem ciuiliorem cōuerterant. Causa autem, cur omnes ferè Barbari Christianam religionem amplecti cœperint, fuere bella variis temporibus, vt pote regnante Galieno, & imperatoribus, à quibus ei successum est, à Romanis, & exteris hominibus administrata. Nam cum infinita ferè & promiscua multitudo gentium, ex Thracia in Asiam traiecisset, eamq; incursionibus factis occupasset, alique Barbari in aliis locis Romanis sibi finitimis idem præstitissent, multi sacerdotes Christi pariter captiui à Barbaris abducebantur. Qui quidem cum homines in illis locis morbis afflictatos sanarent, & dæmonibus occupatos solo nomine Christi, filii Dei, inuocato liberarent, & syncerū præterea ac pium vitæ genus colere, & virtutum præstantia obtrectatorum ora penitus obturare viderentur, Barbari eos cum vitæ, tum factorum admirabilium causam magnopere admirati, & eos valde prudentes esse, & se, si tam præstabiles hominum mores imitarentur, numenq; diuinum ad eorum exemplum colerent, Deum sibi propi-